

БЕЛАРУСКІ «ОСКАР» — ДЗЯЎЧЫНА ПА ІМЕНІ «ПАЎЛІНКА»

Пяць прычын атрымаць яе аказалася ў спектакля «Не мой» Купалаўскага тэатра

Угонар нованароджанай «Паўлінкі» адбыўся баль пад назвай «Нацыянальная тэатральная прэмія». Ох, як нашаму бамонду патрэбныя падобныя цырымоніі! І чырвоныя дарожкі, па якіх могуць пашпацыраваць прыгажуні з беларускіх тэатраў, дзе публіка можа павітаць тых, хто стварае тэатр, і паглядзець, наколькі ім пасуюць фракі, смокінгі, урачыстыя ансамблі, вечаровыя сукенкі з шыкоўнымі вынаходлівымі аксесуарамі. І часам нават не трэба блішчэць дзіяментамі, бо найбольш цікавіць сама асоба. А асобы з беларускіх тэатраў, як высветлілася, умеюць сябе падаць нават з'яўляючыся вельмі сціплымі людзьмі. Магчыма, з-за сціпласці многія аддалі перавагу класічным чорным сукенкам, але нават гэты чорны быў розны: лёгкі струменны, як у актрыс Аксаны Лясной і Валянціны Гарцуевай, чорны з бляскам — як у Ларысы Герцавай і Веранікі Пляшквіч, чорны вэлюмны — як у Зоі Белавосцік, чорны з яркімі акцэнтамі — як у Таццяны Мархель і Наталлі Рудневай... Футравыя манты і гаржэткі з якой такой нагоды апранаць «у людзі»? Але як файна шаўковая зялёная сукенка спалучаецца з чорным футрам, можна было пабачыць на актрысе і тэлеведучай Веры Паляковай, а драматург Дзіяна Балыка здавалася здзіўна закрытай у доўгай чорнай сукенцы з бямом футрам паверх яе. Але ведаецца, нашы зоркі тэатра ўмеюць быць стыльнымі і насіць гламурна нават звычайную вопратку — калі абаяльнасць ёсць, то яе не схавашце ні на сцэне, ні ў зале, калі артысты, рэжысёры, мастакі і кампазітары самі становяцца гледачамі.

Пастановачная група спектакля «Набука».

Зацікаўлены глядач Павел ЛАТУШКА.

Чакалі гэтай цырымоніі не толькі тыя, хто трапіў у намінанты, але і ўсё тэатральнае свята Беларусі: варты пачаць, каб прэмія жыла далей, і тады ў кожнага, хто стварае тэатр, можа з'явіцца шанец яе атрымаць. Зрэшты, у асоб тэатра дагэтуль існавала прэмія, заснаваная Саюзам тэатральных дзеячаў — «Крыштальвая Паўлінка». Але яна была больш цэлавая. Цяпер — на ўсю краіну, ад імя дзяржавы. «Крыштальвая Паўлінка» стала добрым падмуркам для арганізацыі Нацыянальнай тэатральнай прэміі. Але бронзавая «Паўлінка» ніякім чынам не перашкаджае жыццю крыштальвай, патлумачыў старшыня СТД Аляксей Дударэў, таму што ў кожнай з іх — свая задача.

Імёны першых уладальнікаў «Паўлінкі» застануцца ў асаблівай пашане. Тым больш што тут адбылася, на

мой погляд, сапраўды гістарычная перамога: як гэта здарэцца ў кіно на іх амерыканскім «Оскар», у нас можна атрымаць некалькі беларускіх тэатральных «Паўлінак» за адзін спектакль.

Прычына першая: НАЦЫЯНАЛЬНАЕ

У нас статус нацыянальнага маюць чатыры тэатры, але што ні кажыце, сімвалам нацыянальнага тэатра застаецца тэатр імя Янкі Купалы. Сёлета ён стаў пераможцам у намінацыі «За лепшую пастаноўку па творах беларускіх аўтараў». Гэтая намінацыя была адзначана першай, і гэта зразумела: беларуская драматургія павінна з'яўляцца тым падмуркам, на якім трываецца тэатр у краіне. Беларуская тэма, беларуская гісторыя, беларускі боль. «Не мой» — гэта інсцэніроўка аповесці Алеся Адамовіча «Нямко», якую зрабілі Алена Калюнова і Аляксандр Гарцуеў. Нездарма Гарцуеў, які ўзяўся паставіць твор у якасці рэжысёра, сапраўдным яго «бацькам» назваў пісьменніка, які ўзяў тэму прымірэння паміж двума народамі — беларускім і нямецкім. Гэта ўсё яшчэ для нас актуальна...

Прычына другая: МАСТАЦКАЕ

Мастацкае ўвасабленне гэтага твора на тэатральнай сцэне здавалася неверагодным: як паказаць жах спаленай вёскі? Гэта ж не кіно, дзе сапраўды можна спаліць бутафорскія дэкарацыі. Для таго, каб глядач паверыў у гэтую гісторыю, успрымаў натуральна герояў і абставіны, у якіх яны існуюць, ёсць мастакі. У гэтым спектаклі мастакі прапанавалі выдатнае рашэнне, вельмі эфектнае і эфектыўнае, якое дазваляе глядачу паверыць, што ўсё адбываецца перад яго вачамі. Гэтая праца няпроста далася мастаку Барысу Герлавану, але ён аказаўся ў творчым спаборніцтве на вышыні, разам з аўтарам касцюмаў Аленай Ігрушай. Шаноўная тэатральная акадэмія, якая вызначала пераможцаў, аддала перавагу мастацкаму ўвасабленню гэтага спектакля нават перад «наварочанай» па дэкарацыях і тэхнічных магчымасцях операй «Набука». Добра тады, калі тэхніка не проста «працуе», а ўдала працуе на ідэю.

Прычына трэцяя: МУЗЫЧНАЕ

Таксама, як і музыка. Музыку да спектакля «Не мой» ствараў кампазітар Алег Хадоска. І адпаведна — атрымаў ўзнагароду за лепшае музычнае афармленне. Музыка ў драматычным ці ляльчым спектаклі можа быць дадатковай нябачнай дзеючай асобай. Натуральна, што такая намінацыя з'явілася. Але неяк здзіўна вось што: у яе ж не

Актрыса Вера ПАЛЯКОВА на чырвоным дыванку.

ўпішаш оперны ці балетны спектакль альбо пастаноўку музычнага тэатра. Бо не ўключыш жа ў музычнае спабодніцтва Вердзі ці Кальмана. Але асобнай намінацыі для музычных тэатраў пакуль няма. Для гэтага ёсць тлумачэнне: у нас гэтых тэатраў мала. Сапраўды. Аднак у двух тэатрах за год бывае некалькі прэм'ер, што ўжо падстава выяўляць лепшы музычны спектакль. Калі не праз асобную намінацыю, то хоць бы спецырзам. Раўняць іх з драматычнымі не зусім карэктна.

Святлана Анікей, актрыса Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Янкі Купалы, не пашкадавала, што надзела прыгожую сукенку: роля Паліны ў спектаклі «Не мой» прынесла ёй «Паўлінку». Павел Харланчук — таксама «купалавец». Але ўзнагароду атрымаў за ролю ў спектаклі «№ 13» паводле Р. Куні ў Тэатры кінаакцёра. Не чакаў — прыйшоў у джынсах.

Прычына пятая: УГАНАРАВАННЕ

Так і хочацца напісаць: глядзіце ў тэатрах краіны. Што б ні сказала журы, у кожнага глядача можа быць свой погляд на тэатр, сваё ўяўленне пра лепшы спектакль, свая прыхільнасць да пэўных жанраў. Магчыма, таму, што тэатры бываюць розныя, у нас атрымалася два пераможцы ў самай галоўнай намінацыі: лепшы спектакль. Драматычная гісторыя нянашага «Нямко» хлопца ў пастаноўцы Аляксандра Гарцуева супраць музычнай гісторыі магутнага цара «Набука», прыдуманая Вердзі і пастаўленая Міхаілам Панджавідзэ. Опера і драма. Нельга параўноўваць. Нельга выбіраць лепшага. І нельга не адзначыць — для гэтага ёсць шмат прычын... Таму іх два.

Але насамрэч іх значна больш — спектакляў, якія трэба паглядзець, якія даюць падставы радавацца, што ў нашым тэатры ёсць пошукі і думкі, ёсць жыццё.

ЖЫЦЦЁВАЕ

Жывы тэатр запатрабаваны гледачом. Тэатру, у якім ёсць рух і ў якога ёсць глядач, можна прысвяціць усё жыццё. У гісторыі беларускага тэатра было шмат асоб, якія яго стваралі, якімі мы ганарымся, якіх памятаем. Ёсць асобы, жыццё і творчасць якіх — прыклад для сённяшняга тэатральнага моладзі. Таму Міністэрства культуры заснавала прэмію «За ўклад у развіццё тэатральнага мастацтва». І тут наша «Паўлінка» пабіла славеты «Оскар»: у нас сёлета ўручылі адразу чатыры статуэткі! З рук міністра культуры Паўла Латушкі іх атрымалі народныя артысты Беларусі і нават СССР. Расціслаў Янкоўскі і Генадзь Аўсяннікаў праславілі драматычны тэатр Беларусі. Валянцін Лямарэў узяў за сусветнага ўзроўню беларускі балет. Оперная спявачка Тамара Ніжнікава праехала шмат гарадоў, маючы траіх дзяцей і хворую маму на руках — яна жыла сцэнай. Атрымліваючы сваю «Паўлінку», яна падкрэсліла: «Усё жыццё служыла і служу роднай Беларусі».

Ларыса ЦІМОШЫК. Фота БЕЛТА.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

СУД ДАЎ ЦІМАШЭНЦЫ 7 ГАДОЎ

Пячэрскі суд Кіева асудзіў былога прэм'ер-міністра Украіны Юлію Цімашэнку, прызначаную вінаватай у перавышэнні службовых паўнамоцтваў, на сем гадоў пазбаўлення волі, паведамляючы ўкраінскія інфармагенцтвы. Суд забараніў Цімашэнцы на працягу трох гадоў займаць пасады на дзяржаўнай службе.

Акрамя таго, суддзя абвясціў, што суд задаволіў іск НАК «Нафтагаз Украіны», па якім экс-прэм'ер павінна пакрыць нанесены кампаніі ўрон у суме каля 1,5 млрд грыўняў (каля 200 млн долараў). Падчас абвясчэння прысуду Юлія Цімашэнка з абурэннем адзначыла, што прысуд у дачыненні да яе — гэта «вартанне Украіны ў 1937 год». Цімашэнка паабяцала звярнуцца для абскарджання вердыкта ў Еўрапейскі суд па правах чалавека. «Мы будзем змагацца і абараняць маё сумленнае імя ў Еўрапейскім судзе», — паабяцала Юлія Цімашэнка. Становішча на вуліцах Кіева напалілася яшчэ да таго, як стала вядома, які менавіта тэрмін далі Цімашэнцы. Будынак суда атачылі як прыхільнікі экс-прэм'ера, так і яе супернікі. Тут і там сталі ўспываць дробныя бойкі з міліцыяй, з'явіліся першыя затрыманні. Сваё адмысловае меркаванне ў сувязі з працэсам выказалі і вядомыя ўкраінскія феміністкі: яны расправіліся па пояс і заявілі, што ніякай розніцы паміж Цімашэнкай і яе галоў-

ным апанентам — прэзідэнтам Віктарам Януковічам — няма. Паабяцала Хрышчачка стаяць падвоеныя кардоны сіл правапарадку, міліцыянеры таксама дзяжурнылі ў аўтобусах. Усяго правапарадак забяспечвала каля тысячы міліцыянераў. Колькасць мітынгуючых, паводле інфармацыі прэс-службе БЮЦ, складала каля 10 тысяч чалавек.

ЦВК ПОЛЬШЧЫ ПАЦВЕРДЗІЛА ПЕРАМОГУ ПАРТЫІ ПРЭМ'ЕР-МІНІСТРА

Польская цэнтральная выбарчая камісія 11 кастрычніка апублікавала канчатковыя вынікі парламенцкіх выбараў, якія адбыліся двума днямі раней. Як паведамляецца на сайце ЦВК, першае месца, як і меркавалася, дасталася партыі прэм'ера Дональда Туска «Грамадзянская платформа», якая набрала 39,18 адсотка галасоў.

За «Закон і справядлівасць» яго асноўнага апанента Яраслава Качыньскага прагаласавалі 29,89 адсотка выбаршчыкаў. Трэцяе месца заняў «Рух падтрымкі Палікота», які атрымаў 10,02 адсотка галасоў. Па выніках выбараў назіральнікі яшчэ напярэдадні зрабілі выснову, што прэм'ерам Польшчы хутчэй за ўсё застанецца Дональд Туск. Акрамя таго, не выключана, што не зменіцца і склад кіруючай кааліцыі. «Грамадзянская платформа» стала першай партыяй у гісторыі Польшчы, якой удалося два разы запар выйграць парламенцкія выбары.

ЭКСПЕРТЫ: ВІТАМІННЫЯ ДАБАЎКІ СКАРАЧАЮЦЬ ЖЫЦЦЁ

Большасць людзей не трэба прымаць штучныя вітаміны. Як паказала апошняе даследаванне Універсітэта Усходняй Фінляндыі і Універсітэта Мінесоты, часта гэта лішняе, а часам нават можа прывесці да ранняй смерці ў пажылых жанчын, паведамляе ABC News. Асабліва экспертаў хваляюць дабаўкі з жалезам. А вось кальцый, наадварот, змяншаў рызыку смерці. Павялічвалі рызыку смерці і мультывітаміны, вітамін В₆, фоліевая кіслата, магній, цынк, медзь.

Такую выснову эксперты зрабілі на падставе звестак, атрыманых падчас даследавання стану здароўя жыхарак Аёвы. У рамках даследавання 38772 жанчыны, чый сярэдні ўзрост склаў 62 гады, запаўнялі апытальнікі. Анкеты закліканы былі распавесці, якія дабаўкі прымалі жанчыны ў 1986, 1997 і 2004 гадах. Аказалася, да 2004 года колькасць жанчын, якія прымалі дабаўкі, павялічылася з 66% да 85%. Прытым гэтыя людзі нярэдка трэніраваліся, елі здаровую ежу і не паліты. Праўда, у выніку яны паміралі раней, чым іх аднагодкі, якія не прымалі дабаўкі. Якім менавіта чынам дабаўкі павялічвалі верагоднасць смерці, навукоўцы пакуль не ведаюць. У любым выпадку, яны рэкамендуюць адзіці ад правіла «чым больш, тым лепш», выкарыстоўваючы дабаўкі ў якасці прэвентыўных мер. Тое ж самае можна сказаць і пра антыаксіданты нахштальна вітамінаў А, Е, бэта-караціну.

